

DOMOLJUB

Izbija vsak četrtek. Cena mu je 4 K. na leto (za Nemčijo 4 K. za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezna številka se prodajajo po 10 vinarjev.

S prillogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in ispravi pa: Upravištvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 50.

V Ljubljani, dne 16. decembra 1915.

Leto XXVIII.

Krščanska mati.

Častitljiva in spoštovanja vredna je mati že po naravi. Zaklad ter veselje nebes in zemlje — otrok — je njej izročeno. Od početka do zadnjega zdihljaja skrbi zanj, ga varuje in neguje, mu izkazuje svojo ljubezen. Kdo more pojmiti, sesteti in oceniti vse delo, skrbi, trpljenje, pomanjkanje in sploh vse žrtve, ki so združene z izrejo in vzgojo samo enega otroka! Velika je mati, ki vse to daruje za svojega otroka.

Se vzvišenejša in častitljivejša je pa krščanska mati, ki se kot taka izkazuje tudi pri odgoji otroka. — Najbolj pa občudujemo krščansko mater v trpljenju, saj se nam tudi Marija nikjer ne zdi večja kakor takrat, ko je stala pod križem. Nebesko-lepa je Marija Devica, ko jo je angel pozdravil in objenčila moč Sv. Duha v nazareški hišici; lepa je njena podoba, ko kleči pri jaslicah poleg novorojenega nebeskega Deteta, ali ko ga drži v naročju vpricho treh tujih kraljev; častitljiva je, ko jo vidimo, kako oskrbuje gospodinjstvo v nazaretskem domovanju, kjer božji Sin sam radevolje izvršuje njene ukaze; ali na ženitnini v Kani, kjer Jezus vsled njene prošnje stori prvi čudež; najbolj občudovanja vredna je pa Marija kot »Mati žalostna« pod križem svojega Sina na gori Kalvariji. Tako tudi krščanska mati.

Zgodovina nam našteva čudovite zglede krščanskih mater, ki so bile velike osobito v trpljenju. Tako n. pr. občudujemo krščansko mater Simforoza, ki je morala gledati, kako so bili mučeni sedmeri sinovi njeni; nato je pa še sama prestala mučenjeni; nato je pa še sama prestala mučenjsko smrt. Junaške so se izkazale one matere, ki so dovolile, da so njih sinovi, da celo dečki šli na križne vojske, da bi rešili in varovali kristjanom sv. kraje in dežele. Častivredne so pa tudi vse naše krščanske matere, na milijone jih je, ki so poslale svoje sinove v sedanji vojski na bojišče,

ki so na ta način dospеле na goro Kalvarijo, ki posnemajo zgled žalostne Matere božje. Nekoč je junaška makabejska mati pripeljala na morišče svojih 7 sinov ter jih osrčevala, naj se ne vdajo prilizovanju poganškega vladarja, da bi odpadli. Tudi marsikatera slovenska mati je poslala na žrtvenik domovine vse svoje sinove: tri, štiri, pet in tudi šest. Junaško prenašajo vse te velike žrtve, prenašajo jih v pogledu in mislih in žalostno Mater: Kraljico mučencev.

Če je makabejska mati dala Bogu svojih 7 sinov, jih je darovala neka stara, dobra tirolska mamica vseh svojih deset Bogu in domovini. In ko je izvedela, da so vsi padli, je izpregovorila res krščanske besede: »Božja volja naj bo češčená; pa če bi imela še 10 fantov, rada bi jih dala za domovino«.

Koliko je mater, ki so izgubile po dva, tri sinove, ali pa vsaj enega, pa se tolažijo prav po krščansko, kakor mati znamenitega dunajskega cerkvenega glasbenika — sedaj vojaka, — ki je rekla: »Da bi le vsi v nebesih skupaj prišli, drugo je več ali manj vseeno!«

Marsikaj vzvišenege, lepege, občudovanja vrednega se je poleg vsega hudege in groznega v sedanji svetovni vojski že pojavilo; toda zraven neprekosljivega junaštva naših vrljih vojakov, zraven neomajnega zaupanja našega vladarja in poveljnikov do Boga, najbolj občudujemo moč in srčnost naših vrljih krščanskih mater. Vdane v voljo božjo vztrajajo z Marijo pod križem, ki ga je svetovna vojska postavila skoraj v vsako družino.

Krščanska vera slavi svojo zmagó v krščanskem junaštvu naših vojakov in naših mater. Brez krščanske vere, ki daje tudi slabotnim moč, bi bilo marsikateri materi ob ranah, ki jih je vsekala sedanja vojska, težko strpeti in vztrajati.

»Dajte mi krščanskih mater, pa bom izpreobrnil svet!« Tako je nekoč govoril

papež Pij IX. Kako bi bil vesel toliko krščanskih mater, ki so se sedaj v križih in trpljenju svetovne vojske res kot take izkazale! Vsaka taka krščanska mati nam pa obenem daje zagotovilo in upanje, da nam bo po teh bridkih urah zasijala boljša bodočnost.

Zmagi naših za pravično stvar se borečih vojščakov se bo potem pridružila še nič manj slavna in blagonosna zmagá naših krščanskih mater, ki namosno padlih junaških sinov vzgajajo nov, v resnici krščanski rod za Boga in domovino!

Pregled po svetu.

Iz govora papeža Benedikta XV. Sv. oče je ob otvoritvi tajnega konzistorija nagovoril zbrane kardinale, ter jim je med drugim rekel tudi to-le:

»Naše pisanje na narode v vojni in njihove poglavarje je bilo sicer spoštljivo sprejeto, vendar pa ni imelo pričakovanih dobrotnih posledic. Kot pozemeljski namestnik kneza miru moram samo vedno bolj obžalovati nesrečo tolikih sinov in vedno zopet iznova dvigati roke v prošnji k usmiljenemu Bogu in ga iz vsega srca rotiti, da s svojo močjo sedaj napravi konec temu krvavemu prepiru . . .

Če premišljujemo neprijetnosti, ki jih je svetovna vojska povzročila sv. stolici in sv. Cerkvi, tedaj vsakdo vidi, kako težke so in kako zelo kršijo dostojanstvo rimskega nadpastirja. Že prej smo se kakor naši predniki pritoževali, da sedanji položaj poglavarju sv. Cerkve ne nudi za vlado brezpogojno potrebne prostosti. V sedanjih razmerah je to postalo očito slehernemu. Gotovo vladajočim v Italiji ni manjkalo dobrega namena, da te neprijetnosti odstranijo, toda noben razumen človek ne bo trdil, da je tako negotov in svojevoljno

sti drugih ljudi podvržen položaj primeren za sv. stolico.

Častitljivi bratje, zdi se mi, da moje besede dovolj povedo, kako moja bolečina od dne do dne raste in to vsled tega, ker se to človeško klanje, ki je komaj vredno najbolj barbarskih stoletij, širi in ker se obenem slabšajo življenski pogoji apostolske stolice. Prepričan sem, da boste vi, deležniki skrbi in nalog apostolske službe, delili z menoj dvojno žalost, in verujem, da bo moja bolečina našla odmev v vsem krščanskem ljudstvu. Pa zakaj naj bi izgubili pogum, ko je naš Zveličar Jezus Kristus obljubil, da Cerkev nikoli in zlasti v najbolj težkih in viharnih časih ne bo pustil brez svoje pomoči.

Svoje zaupne prošnje, katere spremljajo dela ljubezni in pokore, pošiljamo sedaj k nad vse ljubljenu Zveličarju človeškega rodu, da milostno pospeši konec bolečin, ki danes tarejo človeštvo.

Ogrski državni zbor. V zbornici je bilo zelo živahno, kar je naravno. Poslanci smejo marsikaj na vsa usta povedati, kar časopisom cenzura ne dovoli pisati. Tudi draginja je bila na vrsti. O sklepanju miru je izpregovoril grof Tisza: »Kdaj da sklenemo mir, je popolnoma odvisno od naših sovražnikov. Čim pozneje pridejo do prepričanja, da je vsako nadaljnje prelivanje krvi brezuspešno in zločinsko, čim več zmag priborimo in čim večje žrtve doprinesemo, tem težji bodo pogoji za naše sovražnike.« (Živahno pritrdjevanje.)

Zanimiv je bil govor grofa Julija Andrássyja, ki je izvajal: »Ni zglede v vojni zgodovini vseh časov, kar smo storili skupno s svojimi zavezniki v tej vojski. Hvaležni moramo biti za to vsakemu posamezniku, ki je sodeloval, od prvega do zadnjega moža — najboljše z adnjemu (živahno pritrdjevanje in ploskanje) — ki so iz čistega domoljubja in izpolnjevanje dolžnost z nadčloveškimi naporji tvegali svoje življenje. Govornik nato zelo pohvali Turke, ker so se uspešno uprli francoski in angleški svetovni sili na Galipoliju. Ob Soči in na ostalih bojnih črtah se nam je posrečilo, da smo kos ofenzivi velesile, ki se je pripravila na to vojsko z vsemi sredstvi. Mogočni in veliki so tudi naši uspehi na Balkanu, kjer smo v malih tednih enega svojih sovražnikov popolnoma premagali. Grški narod pa noče vojske. Zgled Srbije kaže žalostno usodo balkanskega naroda, ki se je pridružil četvero-sporazumu.«

Kaj zdaj, ko povsod zmagujemo... V ogrski državni zbornici je poslanec grof Karoly vprašal, kaj se naj sedaj zgodi, ko smo na celi črti zmagoviti. Ni slabost, ampak zavest moči, ako sedaj vsak omikan človek želi, da se naredi konec sovražnemu krvoprelivanju. Na to je odgovoril ministrski predsednik grof Tisza in rekel:

Kar je grof Karoly rekel o miru, je zelo resnično. Kljub temu obžalujem, da je to rekel, ker bo pariško-londonsko in rimsko časopisje pisalo, da se je ogrski državni zbor izjavil odločno za mir, čeprav je grof Karoly rekel, da moramo nadaljevati vojsko, da bodo tudi naši sovražniki zaželeli po miru. Na Ogrskem ni nobenega človeka, ki bi želel prej miru, dokler ni naša var-

nost za bodočnost popolnoma osigurana. Kdaj se bo sklenil mir, to je popolnoma odvisno od naših sovražnikov. Čimprej pridejo do prepričanja, da je vsako nadaljevanje krvoprelivanje brez pomena in zločinsko, tembolje zanje.

Kdo ima dobiček od vojske? V ogrski državni zbornici je minister Teleszky zavračal očitke, da se vlada ni brigala za interese malih obrtnikov. Glede vojnega obdavčenja bank pravi minister, da vprašanje obdavčenja vojnih dobičkov ni tako enostavno. Obdavčiti je treba vse zasluge in dobičke med vojno, ne samo one pri vojnih dobavah. Kdor je zaslužil več kakor v normalnih časih, naj plača poseben davek. Ta davek pa ima na Ogrskem tri težave: ker je Ogrska pred vsem poljedeljska država, pade največji del vojnih dobičkov na poljedelca. Vprašanje pa je, ali so ti večji dohodki res dobiček, kajti poljedelec je samo svoj obratni kapital izpremenil v denar. Teža je več, blaga manj. Z ozirom na tesno vez z Avstrijo je treba davčno breme v obeh državah na enak način razdeliti, da ne bodo preveč trpeli ogrski dobavitelji.

Nemški državni zbor. Burno odobranje je govoril državni kancler Bethmann-Hollweg o uspehih naših skupnih armad ter končal: Nemški narod je nepremagljiv. — Soc. demokrat Scheidemann je utemeljeval interpelacijo o mirovni pogojih. Državni kancler mu je takoj odgovarjal. Med drugim je rekel: »Dokler še nismo bili gotovi, da preko Bolgarije dobimo zvezo s Turčijo, nismo mogli pričakovati, da nasprotniki obupajo nad končno zmago. Ali se zdaj ne mora pri naših nasprotnikih vedno bolj utrjevati spoznanje, da je igra zanje izgubljena? ...«

Poslanec centra Spahn je v imenu meščanskih strank izjavil, da si tudi oni žele konca te usiljene vojne. Če se naši sovražniki iznova zarotijo za nadaljevanje vojne, tedaj bomo v popolni slogi in z mirno odločnostjo — in naj dostavim: v zaupanju v Boga — čakali na ono uro, ko bodo mogoča mirovna pogajanja, pri katerih bo treba vojaške, gospodarske, finančne in politične interese Nemčije v celem obsegu čuvati, všteti zato potrebno povečanje ozemlja. (Burno odobranje pri vseh meščanskih strankah.)

Angleži govore o razpoloženju za mir. Zadnji čas je bilo na Angleškem čez 30 zborovanj, na katerih se je razpravljalo vprašanje, koliko je upanja na mir. Poudarjalo se je, da so vse države prišle do neke točke, ko bo treba reči ali — ali. — Lord Derby je pa objavil oklic, ki v njem pravi, da nujno potrebuje vse moške od 19. do 40. leta. Kdor se prostovoljno ne oglasi, bo prisiljen.

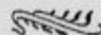
Jofire raste. General Jofire je imenovan za višjega poveljnika vse francoske oborožene sile, torej tudi one na vzhodu. Kaj namerava Francija s tem imenovanjem, se bo videlo.

Grška vlada — vsem vojskujočim državam: Grška vlada je v sporazumu s kraljem poslala vsem bojujočim se silam sledečo noto, ki določa stališče grške vlade:

1. Srbske čete, katere bodo pribežale na grško ozemlje, se bodo razorožile.

2. Angleško-francosko poveljstvo v Solunu se bo pozvalo, da čete, kadar bi jih sovražnik potisnil na grško ozemlje, takoj vkrca na ladje in jih odpelje.

3. Grška vlada prosi osrednji sili in njune zaveznike, da pri zasledovanju sovražnika ne prekoračijo grške meje, ker prevzame grška vlada odgovornost za to, da se bodo angleške in francoske čete odstranile iz Grške.

Svetovna vojska.

Odločilni uspehi Bolgarov v Srbiji. — Bolgarske čete zasedle mesta Dibro, Ohrido in Resen. — Panika premagane srbske armade. — Poraz Francozov in Angležev na Balkanu. — 20.000 angleških in francoskih ujetnikov. — Avstro-ogrške čete zasedle Peč in ujele 6500 sovražnikovih vojakov. — Izredno velik plen. — Prodiranje naših čet v Crnogoro. Korito in Rožaj v naši posesti. — Uspehi naših čet pri Tolminu. — Lahi omagali. — Topovski boj zahodno od Gardskega jezera. — Manjši spopadi na francoskem in ruskem bojišču. — Napad naših letalcev na Ankono. — Potopljena italijanska križarka. — Poraz Lahov pri Tripolisu v Afriki.

SRBIJA V OGNJU.

Uspehi Bolgarov. Na zahodni meji dolene Srbije so se polastile Bolgarske čete zadnje večje srbske postojanke: mestá Dibre. Z Dibro vred so zasedli Bolgari zahodno od Bitolja mesto Ohrido in Resen. Tako so Srbi ob vse!

Panika premagane srbske armade. V kakem razdejaju je ostanek srbskih čet, se vidi iz poročil, ki povedo, da so zahodno od Prizrena zadele bolgarske čete ob vsakem koraku na topove, ki so jih popustili Srbi na potih, ali jih pometali v brezdna, zakopali v zemljo, ali pa vrgli v reko Drin.

Plen v Bitolju. V Bitolju so bili Bolgari sprejeti z velikim navdušenjem. Vse prebivalstvo je bilo na nogah. Plen: dve zalogi pušk, vojni material, ročne granate, zaloge oblek, avtomobili, bencin itd.

70.000 srbskih beguncev trpi lakoto. Anglija jih ne mara rediti, Italija se jih tudi brani. Rusija bi jih prevzela, pa ni najti poti, kako bi jih tja spravili.

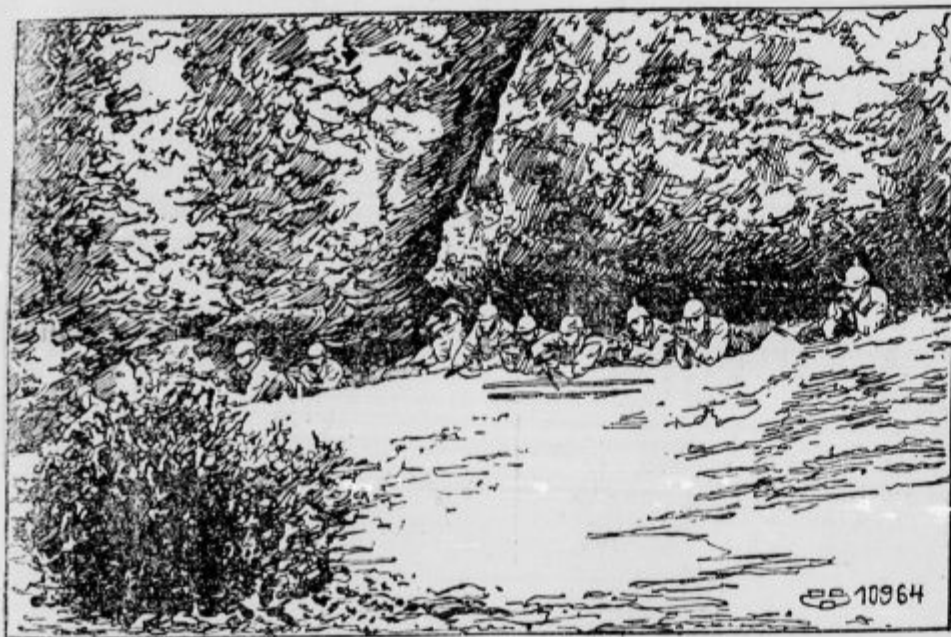
Koliko je še srbske vojske. Ob svojem umikanju so izgubili Srbi skoraj vso artiljerijo ter veliko moštva, tako da je vseh ujetih Srbov gotovo čez 160.000.

Mesto Peč zasedeno. Ko so južno od Novega Pazarja avstrijske čete ujele še 1300 Srbov, so se polastile po hudih bojih mesta Peč dne 7. dec. Južno od tega mesta so Bolgari vkorakali v mesto Djakovo ter zajeli 18 topov, 15 avtomobilov, 100 voz z municijo. Izredno velik je plen, ki so

se ga polastile naše čete na bojišču pri mestu Peč, namreč: 80 topov, 160 municijskih voz, 40 avtomobilov, 12 peči za peko kruha, veliko pušk in vojnega materiala. Število ujetnikov presega 2000 mož. Albanci se udeležujejo povsod bojov zoper ostanke srbske armade.

Francози so se morali umakniti iz posojank v loku Črna-Vardar. Bili so v nevarnosti, da bi jih bili Bolgari obkolili. Francози so se zavedli nevarnega položaja, pa so se umaknili in ognili katastrofi, ki jim je grozila. Bolgarske čete zasledujejo Francoze.

Tuje čete (francoske in angleške) na jugu Srbije se umikajo proti grški meji. Bolgari zbirajo znatno moč proti Francozom, ki jih je veliko izgubilo stik z glavno armado. Bolgarske čete so vzele Angležem južno od Strumice 10 topov. — Dovoz novih čet v Solun traja še vedno dalje. Dolej je bilo izkrcanih 172.000 mož, med njimi 66.000 Angležev; tretjina tega moštva spada k trenu.

Nemške straže v Srbiji.

Odločilni porazi Francozov in Angležev v Srbiji. Armada bolgarskega generala Todorova je zadala v zadnjih dneh celo vrsto krepkih in odločilnih udarcev francoskim in angleškim četam, ki se nahajajo v žalostnem položaju in beže proti grški meji in na grško ozemlje. Izgube sovražnikov so izredno težke. Ujetih je čez 20.000 Francozov in Angležev. Pri postaji Hudovo so Bolgari uplenili 5000 zabojev patron, veliko prateža in vojnih potrebščin; pri kolo-dvoru Mirovce 30.000 kg pšenice, veliko jestvin idr.

ČRNOGORCI V ŠKRIPCIIH.

Boji proti Črnogorcem uspešni. Naši oddelki so razpršili črnogorske čete severovzhodno od Plevlja. V ozemlju severno od Berana se je moralo levo črnogorsko krilo umakniti. Zahodno od mesta Peč so bili vrženi srbski zadnji oddelki; ujetih je bilo 1400 mož.

Črnogorski kralj Nikita se bo preselil v Italijo. Zdravniki pravijo, da mora iskati

milejšega podnebja; vzrok je pa najbrže vojska in nevarnost, ki mu preti.

Prodiranje od Peči proti severni Črni gori je bilo uspešno. Naše čete so došle 10. dec. 12 km zahodno od Peči ter zasedle kraja Korito in Rožaj. — V teh uspešnih bojih je bilo ujetih skupno 6500 sovražnikovih vojakov. Med Pečjo in Rožajem je izgubil sovražnik 40 srbskih topov.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Sisifovo delo opravljajo Italijani. Grško bajeslovje pripoveduje o nekem Sisifu, ki je bil za svoje porednosti obsojen v spodnji svet, kjer mora težko skalo valiti na vrh hriba. Ko z nemalim naporom pririne skalo do vrha, se mu pa izmuzne iz rok ter zdrči v dolino. Sisifus mora iznova pričeti isto utrudljivo delo, ki ga ne more in ga ne bo mogel nikdar dovršiti.

Tako in podobno je tudi brezuspešno delo italijanskih čet na obsoški fronti. Napad, naval — majhen uspeh, ki se v nekaterih urah razprši v nič, ker naši neupog-

janov trajajo brez prestanka dalje. Odbili smo napade pri Oslavju, pri Sv. Martinu in pri sv. Mihaelu.

Naše čete so dosegle uspeh pri Tolminu. Naši vojaki so si izboljšali postojanke pri Dolju severozahodno od Tolmina, kjer so osvojili kos sovražnega jarka.

Omagali so. Italijani so zadnje dni manj napadali. Bilo ni brez manjših nastopov; artiljerija je tudi še nekoliko delovala, a hudi navalni so izostali. Pač je bilo večje gibanje sovražnika pred utrjenimi prostori Lardaro in Riva na Tirolskem. — Italijanska pehota je imela težke izgube ob napadih na Monte Vies in zahodno od tam.

Četrta soška bitka se je bila pričela 9. nov. 26. nov. se je razširila na celo fronto od Tolmina do morja. 29. nov. so Italijani osredotočili svojo moč in ogenj na hrib Sv. Mihaela. Ker so se vsi napadi za Italijane nesrečno končali, se je ofenzivna sila 30. nov. že nekoliko zmanjšala. Dne 2. dec. so se omejili napadi na prostor zahodno od Gorice in do Doberdobske planote. Dne 4. dec. je prišlo do napadalnih poizkusov samo pri Oslavju, ki so se ponavljali še naslednji dan. Z močnimi silami so se 7. dec. vrgli Lahi še enkrat na prostor na obeh straneh Sv. Mihaela. Ponovno so vdrl v naše črte, a bili so vselej v protinapadu poraženi. Poznejše dni se o silovitosti ne more več govoriti.

Sodba tujega vojaškega strokovnjaka. Švedski polkovnik Ackermann se je mudil nekaj tednov na avstrijski bojni črti proti Italiji. Ko se je te dni vrnil v Stockholm, je izjavil, da se je po njegovi sodbi italijanska vojska v celem obsegu izjalovila. Nikjer se ni posrečilo Italijanom, da bi dosegli kak vojaško važen uspeh. Avstrijske postojanke so zgrajene kakor trdnjave in so v vseh okolišnih sposobne za odpor. Ker jih vedno izpopolnjujejo, so tudi vedno silnejše. Vsak dan morejo Lahi manj upati, da prodro avstrijsko črto. Čete so navdušene, tudi civilno prebivalstvo v obmejnih ozemljih, ne izvzemši italijanskih slojev, napravi najboljši vtis.

V Tirolah. Uradno poročilo z dne 11. dec. se glasi:

Artiljerijski boji v Judikariji (južnozapad. Tirole) so se zdaj razširili tudi na prostor vzhodno od doline Chiese. V odseku med dolinama Chiese in Concei smo umaknili našo naprej potisnjeno postojanko pred premočnimi sovražnimi silami na Monte Vie. Odbili smo slabejše napade Italijanov proti sedlu Sief v Dolomitih in na Goriškem na severni del gore sv. Mihaela ter na jugovzhodni del Sv. Martina. — Dne 10. dec. je bilo na tirolskem bojišču v Judikariji zopet mirno.

ITALIJA IN VOJNA V AFRIKI.

Izgube Italijanov v Tripolitaniji. Iz zanesljivega vira se poroča, da so bojne sile Senusov in pa tripolitanski domačini, ki so dobro organizirani, zasedli ves vilajet Tripolis. Svoj glavni stan so napravili v Sukel-Džumi, poldruugo uro od mesta Tripolis in so vdrl v Kasa Syrt. V teh bojih so Italijani izgubili 6000 mrtvih in pustili v rokah domačinov vse svoje orožje in municijo.

VOJSKA Z RUSI

Ob bukovinski meji so nekaj dni sem neprestani boji; vendar pa uradno poročilo o njih še ni dalo glasu. Topovi neprestano grme. Rusi pošiljajo nove čete na mejo; tudi avstrijske postojanke so ojačene.

Ponesrečeni ruski poizkusi. Z velikimi izgubami se je izjalovil ruski napad severno od železnice Kovel—Sarni pred avstrijsko črto. Severno od Čartoriska so naši zopet pregnali sovražne poizvedovalne oddelke, ki so prikorakali na zahodni breg Stira.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Večja razstrelba se je posrečila Nemcem pri Berry au Bac. S posadko vred je zasut francoski jarek. Uničena je skoraj popolnoma dovršena podkopna naprava. Vzhodno od Auberive v Champagni so Francozi izgubili kakih 250 metrov sprednjega jarka.

Izjalovili so se poizkusi sovražnika, da bi iztrgal uspeh dosežen pri Auberive, Francozi so izgubili severovzhodno od Souaina postojanko na višini 193 v obsegu kakih 500 metrov. Odbiti so bili štirje protinapadi. Ujetih je 10 častnikov in 120 mož, zaplenjeni 2 strojni puški.

Topovski boji na francoskem bojišču so bili te dni zopet živahnejši. Po močni pripravi z ognjem artiljerije so napadli Francozi 9. dec. nemško postojanko severovzhodno od Souaina. Postojanka je ostala v nemških rokah.

NA MORJU.

Potopljena italijanska križarka. Uprav v času, ko je Sonnino v italijanski zbornici zatrjeval, da Italija pomaga bežeči srbski armadi, je neki naš podmorski čoln zavrtal in potopil pred Valono italijansko križarko.

Ujeta albanska motorna jadrnica. Neki naš podmorski čoln je 7. dec. v zalivu Drina prijel albansko jadrnico, na kateri se je nahajalo 30 srbskih vojaških oboroženih beguncev, 4 topovi in strelivo. Jadrnico z moštvo so odpeljali v Kotor. (Izliv reke Drina je južno od Skadra v istoimenskem zalivu.)

Junaško avstrijsko zračno brodoge zopet nad Ankonu. Brodoge naših pomorskih letal je 10. t. m. popoldne v Ankoni uspešno metalo bombe na kolodvor, elektrarno, plinarno in na vojaška poslopja. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana, dasi je streljalo več topov s šrapneli nanje in dasi je bilo vreme neugodno.

IRAŠKA BOJNA ČRTA.

Turške čete so pri zasledovanju Angležev južno od Bagdada ujele marsikak lep plen; tako n. pr. so pri eni bežeči koloni uplenile 300 oboroženih kamel.

Tedenske novice.

Najlepše domoljubno delo bo izvršila naša mladina na letošnji božični praznik, ko namerava celokupno po veliki večini pristopiti k sv. obhajilu ter ga darovati za našega častiljivega cesarja, za armado in za zmagovit mir. Z veseljem obljublja šolska mladina, da hoče na ta način poka-

zati, da čuti z domovino, da ljubi vladarja, da hoče po svoje koristiti ožji in širši domovini. Ljubi in dobrotljivi Bog naj usliši prošnje nedolžne naše mladine!

Na korist vojnim invalidom in slepcem je priredila »Glas. Matica« v Ljubljani dva koncerta (7. in 8. dec.). Proizvajala je veliko Mozartovo skladbo »Requiem« (petje za črno mašo). Dvorana v hotelu »Union« je bila obakrat prenapolnjena. S posetom se je odlikovalo osobito višje vojaštvo. Dohodki v prid invalidom so gotovo lepi.

Umril je v Ljubljani prof. Luka Pintar, ravnatelj c. kr. študijske knjižnice. Pokojni je bil rodom iz Hotavelj v Poljanski dolini. — V Kranju so pokopali g. Ivano Bajt, zvesto bralko in naročnico »Domoljuba«. Priporoča se v molitev.

Zahvala vojaškim duhovnikom. Vojni škof Emerik Bjelik je nadzoroval delovanje vojaških kuratov ob soški, tirolski in koroški fronti. Ob sklepu je izdal posebno poslanico, ki v nji hvali povsem skrbno in obenem junaško dušnopastirsko delovanje vojaške duhovščine na fronti in po lazareti. Svoje pohvalno pismo konča z besedami: »Delujte še v bodoče v tem zmislu in v tem duhu ter se še nadalje udeležujte na ta način uspehov naše slavne armade!«

† Prof. Anton Bezenšek. V Sofiji na Bolgarskem je 11. dec. umrl profesor Anton Bezenšek, naš rojak, ki je pridno dopisoval za naše katoliške liste. Mir njegovi duši!

Dvojno grmenje. V pondeljek, 13. dec., je bil v Ljubljani in menda tudi drugod pravcati poletni vihar: Močnemu pišču je sledil naliv s sodro, vmes se je pa bliskalo in grmelo, kakor poleti. — Čuli smo pa tudi bobnenje topov sem od goriške fronte. Ali je prišel Lah zopet k sapi?

Velika zadrega je bila v Ljubljani pretekli teden, ker ni bilo izlepa dobiti ne moke, ne kruha. Ljudje so oblegali pekarno in čakali s krušnimi kartami ure in ure, da so prišli na vrsto. Mnogo jih je pa odšlo tudi brez kruha.

Kardinalski klobuk. Dne 13. dec. je v dunajski dvorni župnijski cerkvi prestolonaslednik Karel Franc Jožef kot zastopnik cesarjev izročil papeževemu poslaniku Skapinelliju kardinalski klobuk.

»Družba sv. Mohorja« v Celovcu pravi, da radi prometnih ovir ne gre pošiljanje knjig izpod rok. Po možnosti se bodo knjige pošiljale po pošti. Prosi potrpljenja.

— Uprava »Ilustriranega Glasnika« kot založnica razglednic »Vojska v slikah« je izročila uredništvu »Slovenca« 500 K in sicer za goriške begunce 200 K, za oslepele vojake 100 K in za božičnico sirotam padlih vojakov 200 K.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani je uredila svoje prostore tako, da je mogla osredotočiti v svoji prodajalni (stolno župnišče zraven škofijske cerkve) vse kupčijske predmete, torej tudi učila ter šolske, županske in župnijske tiskovine, ki so se doslej nahajale v III. nadstropju Katoliške Tiskarne.

Radi hudodelstva veleizdaže, oziroma hudodelstva vohunstva je sodišče v Pragi zaplenilo premoženje državnega poslanca dr. Kramača, dalje premoženje državnega poslanca dr. Alojzija Rasin ter tajnika »Narodnih Listov« Vincenca Červinka.

Razne novice.

+ Nove olajšave za obrtnike. Uradno se razglša: Vsled vojnih razmer je nujno potrebno omiliti razne določbe na obrtnem polju. Cesarska naredba z dne 7. decembra prinaša izredne določbe glede nastopa in nadaljevanja obrtov. Osebam obrtnega stanu, ki stoje sedaj v vojni službi, se bo ta čas vstrel pri nastopu obrti in pri prošnjah za obrtne spreglede. Isto ugodnost bodo imele tudi osebe, katere so služile po zakonu o vojnih dajatvah ali so prostovoljno opravljale vojna dela ali službo. Še večje ugodnosti pa bodo imeli vojni poškodovanci. Čas v invalidnih šolah se jim bo štel kot zaposlenost v obrti, olajšal se jim bo nastop kakor tudi prestop iz enega v drugo obrt. Oslepeli invalidi ne bodo potrebovali izpričevala usposobljenosti za pletarstvo in izdelovanje krtač. Cesarska naredba ima tudi več olajšav za žene in otroke padlih obrtnikov glede nadaljevanja obrti. Pod gotovimi pogoji bodo celo starši padlega mogli nadaljevati obrt.

Zvišanje poštnih pristojbin. S 1. jan. 1916 je pričakovati, da se povišajo poštni pristojbine za 35 odstotkov in sicer za pisemske, denarne pošiljatve in za poštna zavoje. Vsa tozadevna preddela v trgovinskem ministertvu so že končana.

Avstrijski ujetniki V Debrri so Bolgari zadeli na tabor avstrijskih vojnih ujetnikov, ki že 10 dni niso bili dobili nič kruha. 80 jih je bilo že napol mrtvih. Dobili so takoj hrano in zdravniško pomoč.

Pa še ni mrtva. V Gorici je še vedno do 3000 ljudi, dasi je zadnji čas zlasti notranje mesto sila trpelo. Pokončanih je več zgodovinsko-vажnih stavb ter razne vile furlanskih plemičev. Lahki so streljali slepo v kraje, kjer niso bili in niso mogli biti naši topovi. — Okr. glavarstvo ima samo dve varni sobi za svoje urade na razpolago. Najvarnejši prostor je baje »špekamaraz«. Tukaj uradniki prenočujejo, tu si kuhajo, tudi uradujejo, in dobivajo domačini vsakdanje potrebščine.

Preorani in prerorani Kras. Tam, kjer sedaj mrgoli vojaštva, je bila poprej — rekli bi — deloma puščava brez vode. V načrtu je bila pač vodovodna napeljava, toda ne država, ne dežela še manj pa revne občine niso imele potrebne svote, da bi to izpeljale. Vojaška oblast je pa napravila vodovod, ki bo še po vojski dovajal ljudem zdravo pitno vodo. — Kjer so bila prej kolovozna pota, se vidijo sedaj lepe ceste, prejšnje so pa razširjene. Tudi električna razsvetljava je tam napeljana, telefon prenaša ukaze in brzojavni kabel je položen. — Vse to napravi novodobna vojna tehnika.

Zakaj grede nekateri kardinali v Rim? Turinski list »Stampa« ve zagotovo, da bodo kardinali, ki so poklicani v Rim, dobili navodila, kako naj doma delujejo za mir. Tako: kardinal Mercier (Belgija), kardinal Amette (Pariz), kardinal Hartman (Kolin), kardinal Frühwirth (Monakovo), kardinal Skapinelli poslanik dunajski, kardinal Bourne v Westmünstru na Angleškem.

Župnijska cerkev na Placuti v Gorici je pogorela dne 24. novembra. Ogenj se je prikradel iz pogorelega župnišča ter uničil vse, kar je bilo lesenega.

V italijansko ujetništvo sta prišla: Nadporočnik 17. pp. g. Fr. Korent iz Ljubljane in Fr. Poljanec, osmošolec novomeške gimnazije, doma iz Šmarjete na Dolenskem. — Na severnem bojišču je padel Lj. Lenič, dijak iz Ljubljane. — Pokopali so v Ljubljani stotnika Morica Sočnik, ki je padel na južnem bojišču. — Na italijanskem bojišču je padel 21letni artiljerijski poročnik Alojzij Jesih, doma iz Trbovelj. Z letel ga je šrapnel v vrat.

Na Francoskem žele miru. Francoski časnikar Martin piše švicarskemu listu »Journal de Geneve«, da si želi ves francoski narod miru; javno si tega nihče ne upa ziniti, ker bi bil neusmiljeno kaznovan. Ministrski predsednik Briand sam je na glas, da si želi mirovnih pogajanj.

Strašna eksplozija je nastala v smodniških delavnicah belgijske vlade blizu Le Havre. Ogenj je nastal dopoldne ob desetih dne 11. decembra v skladišču smodnika, kjer so polnili granate. Že nabite krogle so se vnele s tako silo, da so se razbile šipe in vrata sosednih hiš. Delavci so večinoma Belgijci. Mrtvih je 110; približno 1000 pa ranjenih.

Juanšikaj — kitajski cesar. Iz Pekina se naznanja, da je predsednik ljudovlade Juanšikaj sprejel dostojanstvo cesarja.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Naknadno prebiranje črnovojnikov

rojstnih letnikov 1865 do vštrevši 1897.

Za vse na Kranjskem bivajoče črnovojnike rojstnih letnikov 1865 do vštrevši 1897, kateri iz kateregakoli razloga doslej še niso prišli k prebiranju — ne da bi bili od prihoda k prebiranju po določilih dotičnih pozivnih razglasov oproščeni, — se vrši naknadno prebiranje pri c. kr. domobranskem dopolnilnem okrajnem poveljstvu v Ljubljani, Ambrožev trg št. 8 naslednje dni:

I. Za rojstne letnike 1865 do vštrevši 1896:

1. dne 26. decembra 1915 za politične okraje Ljubljana mesto, Ljubljana okolica in Postojna;

2. dne 27. decembra 1915 za politične okraje Kočevje, Krško in Kranj;

3. dne 28. decembra 1915 za politične okraje Litija, Logatec in Radovljica;

4. dne 29. decembra 1915 za politične okraje Rudolfovo, Kamnik in Črnomelj.

II. Za rojstno leto 1897:
dne 30. decembra 1915 za vse politične okraje na Kranjskem.

Vsi k prihodu k naknadnemu prebiranju zavezani, ki še nimajo od občine izdane črnovojniškega legitimacijskega lista, se morajo takoj zglasiti pri županstvu (magistratu) svojega bivališča, da se jim list izroči.

Dopisi.

Gozd (Col pri Vipavi). Za domovino je žrtvoval življenje Janez Lemut. Od pričetka vojske se je bojeval v Galiciji; avgusta 1915 je prišel na italijansko bojišče, kjer ga je zadelo sovražno orožje. Po njem žalujejo vsi njegovi sorodniki, zlasti pa njegovi domači in njegova mlada žena.

Križna gora pri Stari Loki. Žalostno so peli zvonovi v naši podružnici; peli so zadnji pozdrav dvema mladeničema, ki sta dala svoje mlado življenje za domovino. Padla sta v Galiciji. Oba mladeniča iz uglednih Kalanovih družin sta bila dobra in poštena, zato žalujejo za njima domači in vaščani. Vidva pa, ki sta že prejela plačilo pri Bogu, prosita za nas in za našo Avstrijo, in pa da bi si naše orožje kmalu priborilo končno zmago.

Iz Križne gore je šlo 15 mož in mladeničev branit domovino. Izmed teh sta dva mrtva, trije v ujetništvu, dva se pogrešata, trije so bili ranjeni in se nahajajo v bolnišnici.

Zužemberk. Smrt pride kakor tat ponoči in nepričakovano, smo slišali časih s prižnice. Zadnji čas smo se o tem upr. pri nas temeljito prepričali. — Še zvečer je obrezovala zdrava ženica na oni strani Zužemberka korenje. Spat gre domov v svojo kočjo. Drugi dan noče odgrniti zaves pri oknu, ne odpreti vrat. Kaj neki ji je? Vlomijo vrata in najdejo jo — mrtvo. — Ni še teden tega. Star mož živi zase v hiši. Veselov oče so mu rekli. Imel je navado greti si noge z gorko opeko. Tudi v petek zvečer je tako naredil. Vročo opeko dene pod noge in zaspi. Pa je bila najbrž na opeki še živa iskra; vname se slama pod nogami in mož je zgorel s posteljo vred. Drugo jutro so našli le ožgane kosti. Strašna smrt, kaj ne! — Bodi omenjena še hitra smrt soproge trgovca g. Možeta na Dvoru. V najlepših letih skoro je bila mlada žena, blaga gospodinja; pa je obolela in komaj prevedena, je že izdihnila. Nagle smrti, pa še neprevidene, reši nas, o Gospod!

Listek

Usodepolna past.

Janko Mlakar.

(Dalje.)

VI.

Med tem je prišel čas, ko so otroci prihajali v šolo. Mimogrede si je eden ali

drugi še kaj kupil pri Koruzi. Bili so pa navajeni, da so hodili v prodajalno kar zadaj skozi komptar, če je bilo spredaj slučajno še zaprt.

In tako so jeli otroci cepati v klet drug za drugim, včasih tudi kar dva naenkrat, ako sta se slučajno držala za roke. Vedno več in več je bilo tega božjega daru, ki je padal iz neba, kakor svoje dni mana. Gospodična Fani, lepi Franc in drugi so imeli dosti opraviti, da so tešili to kričečo »mano« s sladkorčki, katerih je bilo k sreči več škatelj v kleti.

Toda rešitev se je že bližala.

Županova nadebudna potomca, Cenček in Rezika sta jo tudi mahnila h Koruzi po zvezke.

»Rezika, teciva, bova videla, kdo bo pred tam,« pravi Cenček in se spusti na vso moč v dir.

Rezika je seveda pri svojih šestih letih ostala takoj zadaj. Prisopihala pa je vendar v komptar še ravno prav, da je videla, kako se je njen bratec naenkrat pogreznil v tla.

Otrok je najprej šel po sapo, potem je pa na ves glas zatulil, in hitro zapustil kraj nesreče. Glasno jokajoč, da je vse skup letelo, je tekel naravnost domov.

»Mama, ata, mama, ata,« je klicala že od daleč Rezika, ko je zagledala župana na pragu, »Cenček je padel v pekel.«

Med tem prileti tudi mati županja na prag gledat, kaj se je njeni ljubljenci pripetilo. Ko jo Rezika zagleda, se je oklene krog pasu, skrije kodrolaso glavico v predpasnik in začne še bolj tuliti.

»Kaj pa ti je, Rezika mala,« jo skuša županja potolažiti. »Povej, kaj se ti je pripetilo!«

»Cenček je padel v pekel,« oglesi se s pretrganim glasom in se spusti zopet v glasen jok.

Sedaj šele vzame župan-pipo iz ust in pravi počasi, komaj zadržujoč smeh:

»Torej v pekel je padel? Kdaj pa? Kje pa? Kako pa? Kar povej Rezika!«

Krog županovih se je zbralo kmalu precejšnje število radovednežev, ki jih je privabil otrokov jok, in bi radi iz njegovih ust slišali, »kako je Cenček padel v pekel.«

Rezika se je polagoma toliko pomirila, da je mogla govoriti.

»Cenček je lekel,« je začela mala v svoji otročji govorici, »naj se gleva skušat, kdo bo pleje pli Koluzi. Pa sva tekla. Cenček je bil pleje tam, ki je ze osem let stal, jaz sem jih pa sele sest. Taklat, k' sem pliletela za Cenckom, je ze padei...«

»V pekel?« seže ji eden izmed radovednežev v besedo.

»Seveda v pekel. Les, plav les; saj sem sama videla. Plav pled mojimi očmi se je pogleznil« je trdila Rezika trdovratno, ker je videla nekatere neverjetne obraze.

»Gotovo se je tudi pokadilo za njim, kaj ne?« pripomnil je odrasčeni županov sin, ki je poznal bujno domišljijo svoje male sestrice.

»Seveda se je pokadilo, pa se kako,« hiti mu Rezika pritrjevati vsa vesela, da je dobila vendar enega, ki ji verjame zgodbo o Cenckovem padcu v pekel.

»In ogenj je švičnil iz pekla?« vprašuje jo dalje hudomušni brat.

»Tudi ogenj je svignil, pa se kaksen!«
»Morda si videla tudi parkeljna, kako je Cenčka potegnil v pekel?«

»Ne parkeljna pa nisem videla,« je zmajevala Rezika z glavico: »taklat sem ga pa videla, ko je plisel Miklavz. Hotel me je vzeti, pa mu Miklavz ni pustil, k' sem lepo molila.«

»Le malo pomisli,« začno ji še drugi prigovarjati; »gotovo si videla parkeljna, samo spomniti se ne moreš. Morda si pa videla le njegovo kosmato roko, ki je segla iz pekla po Cenčku?«

»Nekaj clnega sem pa videla, molebiti je bila pa to parkeljnova loka. Seveda je bila; pa take dolge klempeljne je imela.«

Pri teh Rezikinih besedah pa bušnejo vsi naenkrat v glasen krohot. Tudi županova zakonska dvojica se ni mogla zdržati smeha. Ko pa Rezika vidi, da se ji vsi smeja, se spusti zcpet v jok in pravi:

»Cenček je pa le padel v pekel, ce se tudi vsi smejate. Zakaj pa ne plide za meno, ce ni padel v pekel.«

Te otrokove besede so pa zbudile županovo pozornost, kajti vedel je, da sta Cenček in Rezika neločljiva tovariša.

»Morda je pa res kaj na tem,« pravi važno in spravi svojo ogromno, sto in petdeset kil težko telo v počasen korak proti Koruzi. Za roko je peljal Reziko, in za njim je šlo še nekaj bolj radovednih Kurjevcev in Kurjevčevk.

Ko pridejo do Koruzine kleti, zaslišijo v nji glasno vpitje, otroške, moške in ženske glasove. Vse vprek je kričalo.

Župan pritisne za kljuko, ker pa ni mogel odpreti, potolče na vrata s pestjo in pravi:

»Zakaj pa tako razgrajate? Kaj ste se ga na vse zgodaj navlekli? Pa še otroci so vmes! Je li moj Cenček tudi notri? Kje je pa Koruza, da imate tak semenj?«

Tako je staval župan po svoji navadi celo kopico vprašanj naenkrat. Zato so mu pa menda tudi vsi v kleti hkrati odgovarjali. Nastal je nov šum, ki se je iz njega razložil samo en glas: — klic po svobodi.

»Odprite!« tako so kričali v vseh močih glasovih, visoko, nizko, tenko, debelo, čisto in hripavo. Tuintam so se pa vsi glasovi spojili v en sam močoven klic: Ood-priiteee!

Župan iz Kurjih čevc se pa ne prena gli rad, in se tudi takrat ni, ko je čakal pred Koruzino kletjo, kdaj bo potihnil šum. Povzel je zopet besedo še le potem, ko so klici vsaj deloma potihnili.

»Kako naj odprem, če ste pa zaklenjeni, in nimam ključa? Jeli Koruza tudi notri? Kje je moj Cenček?«

»Jaz sem tukaj,« se oglasi Koruza iz kleti. Tiho, babe in otroci, sedaj govorim jaz. Saj samega sebe komaj slišim, če tako kričite. — Tudi vaš Cenček je tukaj. Že celo jutro čakamo, da bi nam kdo odprl. Ključ visi v komptarju nad mizo na steni. Prosim te, odpri nam!«

»Kako ste pa prišli v klet? Pri zaprtih vratih menda vendar ne! Vas je li kdo nalašč zaklenil? Morda ste pa skoz strop popadali noter? Naša Rezika je pripovedovala, da je Cenček padel v pekel. No, se pa potem pogovorimo, kako in kaj.«

Tako je popraševal župan in odšel počasnih korakov po ključ.

Bilo bi pa veliko pametneje, če bi se bili takoj pogovorili, kako in kaj. Župan bi se bil namreč potem lahko ognil »peklenjskih vrat«, ki je skozi nje padel njegov Cenček v pekel.

Tudi Koruza se je prepozno spomnil, da mora župana opozoriti na nevarnost, ki ga čaka v komptarju. Sicer je vpil za njim naj pazi, da ne pade v past, toda župan ga ni več slišal.

Ko pride v komptar, mu Rezika takoj pokaže mesto, kjer je izginil Cenček. Župan stopi bližje, da bi si tla natančneje ogledal. Pri tem je pa že stopil na loputnico, in takoj nato je tičal do pasu v odprtini. Naprej mu ni dovolil njegov trebuh, kajti past je bila narejena samo za ljudi navadnega obsega.

Rezika pa ni čakala, kdaj bo ata izginil v peklu, marveč je takoj stekla na dvorišče in začela kričati na ves glas:

»Ato parkelj vlece v pekell!«

Komptar je bil takoj poln radovednežev. Ko vidijo župana tičati v odprtini in opletati z rokami, se začno glasno krohotati.

(Dajic.)

Slike in črtice z bojišč.

V spomin junaku.

Ko je padel poročnik Ivo Šusteršič, sin kranjskega deželnega glavarja, je bil navzoč njegov sluga, zvesti Džufer Tahmar, bosenski rojak. Spremljal je mrtvo truplo pokojnega častnika celo v Ljubljano. S solzami v očeh je pripovedoval, kako je bilo, ko je vpričo njega zadela granata rajnega vrliga častnika. Iz njegovega poročila posnamemo sledeče:

Poročnik Ivo Šusteršič je stal v nedeljo dne 28. novembra s svojim moštvom na postojanki ob tolminskem hribu. Isti dan je njegova stotnija dobila povelje, da zasede drugo mesto. Ob treh popoldne zapusti Ivo svoje kritje; kar nenadoma počí v neposredni bližini 15 cm granata ter zadene njega in 14 vojakov. Ivo je dobil dva odstrelka: eden mu je razdrobil levo roko nad komolcem, da mu je del roke obvisel na koži. Ta kos granate mu je odletel nato skozi prsa na desni strani telesa; drug kos mu je zdrobil desno nogo.

Zvesti njegov sluga je pa stal tik pri njem. Služi se ni zgodilo ničesar, marveč je ujel padajočega svojega gospoda z rokama. Težko ranjeni poročnik je povsíl glavo slugi v naročje ter rekel z mirnim, močnim glasom: »Dobro si me uhvatil (ujel), a jaz ne morem dalje ostati živ!« Sluga ves potr zakliče saniteto in prosi, naj privede zdravnika. A poročnik mu z mirnim glasom ukaže, naj to opusti, ker mu nihče ne more pomagati. Sluga, ki glavne rane še ni videl, vzklíkne: »Radi roke in noge bi, g. poročnik, še vedno lahko živeli.« Umirajoči pokaže z desno roko na smrtno rano v svoji levi strani in reče še vedno z mirnim, navadnim glasom: »Ovdje (tukaj) sem udarjen!« — To so bile njegove zadnje besede. Naslonil se je višje nazaj na prsi svo-

jega zvestega služabnika, zaprl oči in mirno zaspal brez vsakega smrtnega boja. — Sluga mu je obrisal čelo in ga odnesel vun iz ognjene črte. Sama sta bila do poznega večera, ko pride povelje, naj ga tren prenese v Tolmin, da ga odpeljejo potem naprej — nazaj v slovensko domovino...

Vedno dobre volje.

Bojišče, 6. XII. 1915.

Mihael Spruk iz Nevelj pri Kamniku je poslal pismo svojemu prijatelju, ki pričá o dobri volji naših brambovcev ob Soči. Glasi se: Dragi prijatelj! Najprej Te lepo pozdravim. Naznanim Ti, da se nam tukaj godi ponavadi. Polentarje kar naprej zmagujemo. Zdaj jih je padlo na tisoče in tisoče; po nekaterih mestih jih je dva metra na debelo. Če bo šlo tako, bo Laha kmalu zmanjkalo. Strelja pa Italijan rad. Včasih tako bruha iz svojega pihalnika, kakor bi hotel naše hribe ponižati. Morda bi rad po ravnem prišel v Ljubljano! O, Emanuel! Ali se zavedaš, da z vso svojo silo nisi še prišel niti korak naprej? In zakaj ne? Zato, ker stojimo na straži sami pogumni in čvrti fantje pa izkušeni možje, ki jim nikdar ne bo zmanjkalo korajže...

1.

Tam gori na svidenje!

Pripoveduje Limbarski.

»Vendar enkrat!« je vzklíknil v strelnem jarku vojak, prejemši od doma krasno razglednico, ki mu jo je pisala njegova najmlajša sestra. »Dragi brat«, so se glasile priproste vrstice: »kdaj boš vendar prišel domov? Oče te že komaj čakajo in mama govore le o Tebi. Najtežje pa te pričakuje Tvoja ljubeča sestra, Micika.« Debela solza je zalesketala v očeh vojaku, kot najdragocenejši spominek je spravil dopisnico v žepni zapisnik.

Še tisto uro mu je sovražna krogla končala mlado življenje. Zadnje besede, ki jih je v poslednji uri polglasno šepetal, so bile: »Oče — mati — Micika, vidimo se — tam gori...« Tovariš, kateremu je ves prizor napravil poseben vtis, je pritrđil razglednico na križ, ki so ga pionirji postavili na njegovo gomilo ter sporočil sestri Miciki žalno vest, da je njen brat padel ravno v tisti uri, ko je prejel njeno dopisnico.

2.

Zvijača jih je rešila.

Trije vojaki, najboljši, kar jih je štela stotnija, so bili poslani na stoječo patroljo, prav ob bregu večje reke v Galiciji. Kar je začelo pokati nanje od vseh strani: bili so obkoljeni od močne ruske patrolje. Našim trem je že pošlo strelivo, Rusi pa so se bližali vedno hitrejših korakov. Kazalo ni drugega, kakor: udati se. Veseli so popadli Rusi nepričakovani plen, naši vojaki pa so mislili svoje... Treba je bilo prebrestí reko; že so hiteli rujavci naravnost v vodo, kar se oglasi naš vojak: »Niè pane niè, tu je voda globoka, tam dol!« — kažoč s prstom — »je lepše«. Takoj so ubogali Moskali ter se vrnili nazaj;

gotovo niso slutili, da je ravno »tam doli zbrana močna avstrijska patrolja, s katero se bo treba poskusiti.

Kmalu so dospeli do onega kraja. Naši so vedeli za okope, kjer je bila patrolja skrita. Kakor bi trenil, so izginili vanje, na Moskale se je pa vsula ploha svinčenk. »Pane, ne streljaj«, so kričali iznenadeni Rusi, dvigajoč roke, »mi vaši, vsi vaši«. — Res so se jih naši usmilili, jih razorožili ter jih odvedli pred vojaško oblast.

Tako so se naši le potom zvižaje rešili žalostne usode ujetništva.

Naši pesniki...

Lenart Šolar, ranjen ob Dnjestru, sedaj v bolnišnici na Dunaju, opisuje v verzih, kako je bil ranjen:

Četrť september — dan nesrečen;
spomin ostal mi nanj bo večer:
Zadela v ramo me je ruska krogla,
da roka desna mi je onemogla.

Na tla sem padel, po trebuhu lazil;
po kačje dalje težko sem se plazil.
Potem globoko gazil sem vodo,
Gorjé! Dosegel komaj sem ji dno.

Kot dež takrat so krogle švigale,
šrapnele ruske so se vžigale,
in tresla se je zemlja vsa
že od granat prekopana...

Prišel nato sem c'lo na Dunaj;
kdor pride sem, pusti naj trebuh zunaj.
Po mestu hodim zdaj že kot baron,
samo premalo v žepu imam kron.

Zanimivo svidenje.

Ferdo Poznič iz celjske okolice, ki je prideljen Köveszovi armadi na Srbkem, je pisal 14. novembra:

Udeleževal sem se bojev za Belgrad, ki so bili izredno krvavi. Naše prodiranje gre zelo naglo. Niti en dan se ne ustavimo v eni vasi. Srbi neprenehoma bežijo pred nami. Zdi se mi, da manjka Srbom streliva, topov in dobrih poveljnikov. Posamezni srbski oddelki se junaško borijo. Zanimiv slučaj sem doživel v Čačku. Mesto leži ob največji srbski reki Moravi, nekako boli v sredini Srbije. S prijateljem Janezom Podbojem, doma iz Dolenjskega, ki je bil prideljen našem polku, sva morala preiskati po vhodu v mesto neko klet. Kako se začudiva, ko v izredno globoki kleti naletiva na dva avstrijska vojaka. Bila sta ujetnika izza lanských bojev. Še večje pa je bilo začudenje, ko je moj prijatelj v enem ujetniku spoznal svojega brata, katerega so pogrešali že čez leto dni. To vam je bilo svidenje, da si pristrčnejšega misliti ne morete! Cel četrť ure sta se Janez in Miha jokala od veselja. Ko smo prišli na prosto, je Miha pripovedoval, da je moral s tovarišem Gornještajercem pomagati Srbom spravljati strelivo na fronto. Ko je slišal, da se Avstrijci vedno bolj bližajo Čačku, sta se s tovarišem skrila v

omenjeno klet, kjer sta čakala v trdi temi celí dan. Miha je pripovedoval, da so Srbi ž njim še dokaj uljudno ravnali. Hrane je imel dovolj, le obleka mu je že čisto razcapana. Obute je imel lesene copate. Janez je peljal Miho k našemu poveljniku. Ko sta se srečna brata poslovila, smo šli mi dalje proti jugu za bežečimi Srbi, Miha pa domov na Slovensko.

Naznanilo smrti.

Lojze N. sporoča sestri smrt svojega prijatelja:

»Sporočam Ti, da tukaj vedno dežuje; v strelskih jarkih je skoraj do kolena blata in vode, pa vseeno Italijani ne pridejo nikamor naprej; so še vedno tam, kjer so bili, ko se je vojska začela, dasi njihova artiljerija strelja, da se vsa zemlja trese. Italijanski vojaki so sploh zanič, vsaj veliko slabši kot Rusi.

Sedaj ti pa še sporočim, da je Piškav Jože ubit. Granata ga je zadela 10. novembra, 11. smo šli mi iz strelskih jarkov na oddih. Pa ni treba domačim naglo povedati, ker bi se preveč prestrašili. Bil je v par minutah mrtev. Izrekam iskreno sožalje Piškavim; vem, da bodo silno žalostni, ko bodo izvedeli, da ga ne bodo več videli. Toda njemu lepše solnce sije, lepša zarja rumeni. Prestal je težave in se v nebesih veseli, saj je bil par dni poprej pri spovedi. Bodí mu zemljica lahka. Morda ga bodo domači še lahko obiskali, ko bo enkrat mir, ker na grobnem križu povsod zapišejo, kdo da je ondi pokopan. Jože Pišek počiva blizu Gorice.« (Omenjeni † Jože Pišek je iz Ribjeka pri Mokronogu. Op. ur.)

Vojnikova pesem.

1. Vedno v strahu nanje mislim,
ki sem pustil jih domá:
ženi in otrokom milim,
Bog naj srečo, varstvo dá.
2. Oh, kako se žena muči;
skrb jo tare noč in dan.
Zase in za deco dela;
njen zdaj tud' težak je stan.
3. Jaz pa tukaj v bojni črti
pred sovražnikom stojim;
dokler živ sem jaz — podreti
svojga doma ne pustim.
4. Če bi me življenje stalo,
se ne umaknem ne za ped;
bo orožje pokončalo
grd sovražnikov pohlep.
5. Takrat tromba bo zapela
in poslala nas na dom;
in vojnikom bo velela,
da končan je vojni grom.
6. Srca bodo poskak'vala,
vence pletli bodo z rož;
Bogu pela se bo hvala
ko čez prag bo stopil mož.

Črnovojnik Jožef Žgur iz Podrage na Vipavskem.

Silvin Sardenko:

Trikrat enajst vojnih.

Po narodnih motivih.

XXXII.

»Oj, o polnoči,
ko vse trdo spi.«

Mesec na višini
plava med oblaki,
mož na straži hodi
s težkimi koraki.

Onkraj straže včasih
konj vojaški hrzne.
Tihol! Komaj glas se
zadoneti drzne.

A nekdo se straži
skoz drevesa bela
tihomelo bliža,
ne boji se strela.

»Kdo je?« — Mož nameri
z naglimi rokami.
»Sveta noč! Umo! kni!
Pusti cev ob ramí.«

In vojak poklekne,
blagoslovljen vstane,
Sveta noč izgine
tihoma s poljane.

XXXIII.

»Tri kaplje krvi,
tri kaplje lepé . . .«

Marija roma. Blažen hod.
V naročju Dete — božji cvet;
pred njima Jožef tih in svet,
nad njimi vroči rajski svod.

Priromajo iz dolgih step
v pogorski kraj, v pogorski raj
pred njimi kot rubinov gaj
zablesketa vinograd lep.

»Počivajta! Počivajta!
In Jožef stopi grozdje brat,
prinese jima žlahtni sad:
Uživajta! Uživajta!«

In Dete trga rujni sad;
med prsti se izpremeni
kipeči sad v žarečo kri.
Kdo bi s krvjo utešil glad?

»Zakaj to čudo, božji Sin?«
Marija praša. — »Ah, bridkost!
Gospod odkrije ji skrivnost
iz svojih tajnih globočin.

»O pride dan prerokovan,
ko križemsvet bo hrib in dol
ogrnjen v temno skrb in bol,
ko vsa bo zemlja bojna plan.

In kdor bo hotel tiste dni
tolažbe za nepokoj svoj;
priroma na vinograd moj
pit mojo sveto rešnjo kri.«

Gospodarske vesti.

Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 2. decembra 1915, št. 33.667, zadevajoč izključno rabo metriške mere v lesni trgovini. Z zakonom z dne 23. julija 1871, drž. zak. št. 16 ex 1872, so bile vpepljene nove mere in uteži (metriška mera), ki se imajo od 1. januarja 1876 dalje izključno rabiti v javnem prometu. Kljub temu se porablja v lesni trgovini še vedno stare, dunajske, da celo inozemske (benečanske, pariške) mere. Ker povzročajo take, v prometu nedopustne mere razne nedostatke in izkoriščanja kupcev in so bile posebno zadnji čas, ko so cene lesa močno poskočile, povod raznim pritožbam, opozarja c. kr. deželna vlada na obstoječo prepoved, vsled katere se stare, nepostavne mere v lesni trgovini in javnem prometu ne smejo rabiti. Merska enota za trgovino z drvni za kurjavo v metriški meri je določena z naredbo, izdano od ministerstev za notranje stvari, finance, trgovino in poljedelstvo dne 23. decembra 1875, drž. zak. št. 157. Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali ne glede na morebitno postopanje po kazenskem zakonu, od politične oblasti prve stopnje po členu VI. zakona z dne 23. julija 1871, drž. zak. št. 16 ex 1872, z globo od 10 K do 200 K, oziroma z zaporom od 1 do 20 dni. C. kr. deželni predsednik: Baron Schwarz s. r.

K predstoječi klasifikaciji konj. Ker se klasifikacija konj ne more vršiti neposredno po naznanitvi, so v slučaju menjave posesti po naznanitvi vse pri tem prizadete osebe, tedaj prodajalec kakor tudi kupec, oziroma prodajnik in prejemnik v smislu zakonitih določil dolžni, tudi vse po naznanitvi nastale spremembe v svojem posestnem stanju do dneva klasifikacije pisмено ali ustmeno naznaniti občinskemu predstojniku.

Prodaja brejih krav. Vojaška uprava proda nekaj sto brejih krav in tudi nekaj vakih, ki so pravkar storile in sicer po prejšnji maksimalni ceni, t. j. po 1 K 80 v. za kilogram žive teže. Kdor hoče eno ali več teh krav kupiti, naj se nemudoma zglašuje potom svojega županstva ali pa ustno ali pisмено naravnost pri deželnem odboru v Ljubljani. Krave se bodo oddajale v Ljubljani in bo svoječasnno vsakemu zglašilcu prijavljeno kdaj in kje. Če bo z Gorenjskega ali Dolenjskega priglasišenih dovolj kupcev, se utegnejo te krave oddajati tudi na kaki železniški postaji v središču teh pokrajin. Notranjci lahko dobe nekaj teh krav v Postojni ter se morejo zanje zglašiti vsak dan pri intendanci 5. etapnega poveljništva v Postojni.

Sadjarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče, ki se hočejo praktično izvežbati v obrezovanju in oskrbovanju drevja, v cepljenju in gojitvi drevja v drevesnici. Tečaj bo trajal od 15. februarja do 15. maja 1916. Sprejme se 12 vajencev v starosti od 15 let naprej. Sadjarski vajenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 K na mesec. — Prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali pa domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto na Kranjskem do 5. januarja 1916.

Viničarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče iz vinorodnih krajev, ki se hočejo praktično izvežbati v vseh potrebnih vinogradniških in trtničarskih delih. Tečaj bo trajal od 15. februarja do 31. oktobra 1916. Sprejme se 8 učencev v starosti od 16 let naprej. Viničarski učenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 K na mesec. — Prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali pa domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto na Kranjskem, do 5. januarja 1916.

Najvišje cene za predivo so po vladni naredbi (drž. zak. št. 267 z dne 15. septembra 1915) sledeče: Za otrepano predivo, godeno v vodi ali v rosi: I. 270 K, II. 220 K, III. 180 K za 100 kg. Za mikano predivo I. vrste, ki ga v predilnici ni treba več mikati: 270 K, za trenjo predivo prima: 220 K, I. vrste 200 K, II. 180 K, III. 160 K za 100 kg. Za trenjo predilno tuljavo (Brechtflachswerg) in za tuljavno predivo (Wergflachs): I. 120 K, II. 90 K, III. 60 K za 100 kg. Za predivove potirke od trenja (Brechtfallwerg), kolikor so še pripravni za prejo, 30 K za 100 kg. Cene se razumejo brez embalaže, franko od prevzemne postaje nakupne centrale, pri direktni pošiljavi na predilnice franko predilnične postaje. Vezati se sme samo z enakovrednim lanom. Namočiti blago pred odpošiljavo je prepovedano.

× × ×

Preskrba vdov in sirot po vojaških osebah.

Opazilo se je, da prihaja iz avstrijske državne polovice veliko manj preskrbninskih prošnji, kakor z Ogrske. To ima svoj vzrok gotovo v tem, da se v Avstriji prispevki za preživljanje naprej izplačujejo, ter da se potemtakem stranke v takih slučajih ne potezajo za nakazilo vojaške preskrbnine.

Za preostale vdove in sirote pa zna to imeti neprijetno posledico, da se bo vložilo pri splošni ustavitvi prispevkov za preživljanje po končani vojni naenkrat nešteto preskrbninskih prošnji, ki se — umevno — ne bodo mogle vse takoj rešiti. Če bodo potem radi tega morale tisočere potrebne rodbine ostati manj ali več časa brez vsake preskrbnine, gotovo ne bo to krivda vojaške uprave.

V lastno korist preostalih po vojaških osebah je tedaj, da prijavijo čimpreje svojo pravico do vojaške preskrbnine pri politični okrajni oblasti ali pri županstvu.

Pravico do te vojaške preskrbe imajo vdove in zakonske sirote vseh pred sovražnikom padlih, na ranah ali vsled vojnih naporov ali na nalezljivih boleznih umrlih, kakor tudi pogrešanih pripadnikov vojske in sicer aktivnega in neaktivnega stanja.

Tedenska pratika.

17. decembra.

1. Sv. Lazar, škof, brat Marije in Marte iz Betanije. Jezus ga je obudil od mrtvih potem, ko je bil že štiri dni v grobu. Umril leta 75.
2. Sv. Fortunat, škof v Poitiersu na Francoskem. Sestavljal je životopise svetnikov in skladal pobožne pesmi. Umril leta 609.

3. Sv. Florijan Kalanik in tovariši, umorjeni ob času cesarja Herakleja v palestinski Eleviropoli.

4. Sv. Sturmij, opat v Fuldi, umrl leta 779.
5. Sveta Olimpija, vdova, je bila omožena v nežni mladosti. Mož je oskrboval cesarska posestva v Carigradu. Kmalu je postala vdova in morala veliko pretrpeti. Sv. Janez Zlatoust, takratni carigranski škof, jo je sprejel med diakonisinje.

6. Sv. Berta, vdova.

7. Sveta Vivina na Belgijskem.

Solnce v. 7. u. 47 m. — z. 4. u. 05 m.

Luna v. 1. u. 13 m. — z. 3. u. 53 m.

18. decembra.

1. Pričakovanje Gospodovega rojstva.
2. Sv. Gracijan (lat. beseda pomeni: hvaležen, milosti poln), škof v Toursu na Francoskem.
3. Sv. Vunibald, opat, angleški misijonar.
4. Sv. Zosim, Ruf in tovariši, mučeni v Makedoniji.

5. Sv. Bazilijan in Teotim, mučenca v Laodiceji.

6. Sv. Simplicij in tovariši, mučeni v Afriki.

7. Sv. Avksencij, škof v Mali Aziji.

Solnce v. 7. u. 47 m. — z. 4. u. 05 m.

Luna v. 1. u. 40 m. — z. 5. u. 02 m.

19. decembra.

1. Sv. Nemezij, muč. v Aleksandriji l. 250.
2. Sv. Darij, Pavel in Sekond, mučenci v Niceji.

3. Sv. Cirijak v Nikomediji.

4. Sv. Timotej, ki je bil v gornjeegiptovskem mestu Sarapiji s svojo ženo Mavro tri tedne po poroki zavoljo vere križan leta 305.

5. Sv. Vunibald.

6. Sveta Favsta, vdova, mati rimske mučnice sv. Anastazije.

7. Sveti Mavra in Teja.

Solnce v. 7. u. 48 m. — z. 4. u. 05 m.

Luna v. 2. u. 13 m. — z. 6. u. 07 m.

20. decembra.

1. Bilja pred praznikom sv. aposi. Tomaža.
2. Sv. Liberat, muč. v Rimu.
3. Sv. Amon in tovariši, mučenci, vojaki.
4. Sveta duhovnika: Evžen in Makarij v Arabiji.

5. Sv. Dominik de Silos, opat. Umril l. 1074. V nekaterih krajih se praznuje dne 14. decembra.

6. Blaženi Peter Klaver, misijonar, apostol črnih ameriških sužnje. Rojen leta 1581. na Španskem je stopil v jezuitski red, nekaj časa živel v Novi Meksiki, potem pa je neprestano deloval v primorskem mestu Kartageni v Kolumbiji. Po očetovsko je skrbel za tiste uboge sužnje, ki so jih njihovi neusmiljeni gospodarji izpodili brez pomoči, kadar so oboleli, ter jih prepustili žalostni usodi. Nalezljiva kolera ga je zgrabila in končala l. 1654.

Solnce v. 7. u. 49 m. — z. 4. u. 06 m.

Luna v. 2. u. 55 m. — z. 7. u. 08 m.

21. decembra.

1. Sv. Tomaž, apost., imenovan Dvojčič, je bil rodom jud iz Galileje, po svojem stanu ribič in jako vroče krvi. Iz njegovega življenja je najbolj znana dogodba, ki jo je povzročila Tomaževa nezaupnost, ko so mu njegovi tovariši pripovedovali, da je Kristus od mrtvih vstal. Odtod je nastal izraz: »neverni Tomaž«. Ko se je Jezus zopet prikazal vsem apostolom, torej tudi Tomažu, je padel Tomaž na kolena in zaklical: Moj Gospod in Bog! Sv. Tomaž je deloval med Partij in sedanjih Perzij, slednjič v Indiji, kjer je v mestu Malabaru dosegel mučeniško krono leta 73. p. Kr.; bramini so ga prebodli s sulico in potem s palicami ubili.

2. Sv. Glicerij, mučenec in duhovnik v Nikomediji.

3. Sv. Anastazij, škof v Antiohiji.

4. Sv. Severin.

5. Sveta Janez in Fest, mučenca na Toskanskem.

6. Sv. Temistokelj, mučen v Liciji.

Solnce v. 7. u. 50 m. — z. 4. u. 06 m.

Luna v. 3. u. 48 m. — z. 8. u. 02 m.

22. decembra.

1. Sv. Flavijan in njegova rodbina. Flavijan je bil za časa cesarja Konstantina Vel. rimski župan. Ob času cesarja Julijana Odpadnika je bil očrnilen, da podpira sovornike, zato so mu odvzeli plemski naslov in ga oropali premoženja; za kazen mu je bilo vžgano na čelo znamenje sužnje. Umril je v

Turinu vsled trpinčenja. Njegova žena sv. Dafroza je umrla na rabeljskem odru s hčerama sv. Demetrijo in sv. Bibijano.

2. Sv. Demetriji in Honorat.
3. Sv. Servul, patron beračev, umrl 1. 253.
4. Sv. Zenon in tovariši, vojaki, mučeni v Nikomediji.

5. Sv. Flor.
6. Sv. Ishirijon.
7. Sv. Heremon (Cherémon), mučen v Egiptu.
8. Sv. Peter Kalibit.
Solnce v. 7. u. 50 m. — z. 4. u. 06 m.
Luna v. 5. u. 47 m. — z. 8. u. 44 m.

23. decembra.

1. Sv. Mardonij, Migdonij in tovariši, mučeni ob času cesarja Dioklecijana v Nikomediji.

2. Sv. Teodul in devet tovarišev, ki so bili obglavljeni leta 250.

3. Sv. Marcel.
4. Sveta Viktorija, devica in mučenica v Tiberu pri Rimu in njena tovarišica sv. Anatolija. Viktorija je podedovala veliko posestvo in se zaročila z rimskim plemenitašem. Obglavljena je bila leta 253.

5. Sveta Kristina, patrona Iberije, Gruzije in Georgije na Kavkazu, kjer jo imenujejo kratkoma »Rina«. Roparji so jo vjeli in prodali v suženjstvo. Ozdravljala je bolnike, uspešno razširjevala sveto vero in izpreobrnila celo soprogo kralja Miriama.
Solnce v. 7. u. 51 m. — z. 4. u. 07 m.
Luna v. 5. u. 52 m. — z. 9. u. 19 m.

Bolečine na obrazu nastanejo večinoma vsled prehlajenja. Treba bi jih bilo tedaj odstranjati s pomočjo istih sredstev, kakor revmatične bolečine po udih ali ostalem delu telesa. Pri bolečinah na obrazu je pa stvar nekoliko težja radi tega, ker se obraz ne more močno masirati, kakor tudi ne gorko zavijati. — Tem priljubljenejši bode vsem, ki jih muči bolečina po obrazu, Fellerjev bol lajšajoči fluid iz rastlinskih esenc z zn. „Elza-fluid“. Ker ta fluid vspešno učinkuje na oživiljenje krvnega toka, že navadno vtiranje prežene bolečine na obrazu. O blagodejnem in bol lajšajočem učinku „Elza-fluida“ so najboljši dokaz zahvalna pisma, katerih je že čez 100.000. 12 steklenic stane poštine prosto samo 6 kron. — Naroča se pristen pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvatska). — Zajedno se pa lahko naroče tudi Fellerjeve lagodne odvajajoče, tek pospešujoče rabarbara-kroglice z zn. „Elza-kroglice“, izborno sredstvo za želodec; 6 škatljic poštine prosto samo 4 K 40 v. — Oboje tu navedenih sredstev naj bode toplo priporočenih, istotako tudi mentolov črtik zoper migreno. (es-)

Najnovejše z bojišč.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 13. decembra. (K. ur.) Uradno se razglša:

Nadaljujejo se zasledovalni boji v severnovzhodni Črnigori. Pri Koriti so privedli 800 ujetnikov, pri Peči pa 12 srbskih topov. Naši letalci so metali uspešno bombe na tabor pri Berane.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 13. decembra. (K. ur.) Veliki glavni stan:

Položaj se ni zelo izpremenil. Pri armadi generala pl. Kövesza so privedli večraj 900 ujetnikov. Pri Peči so zaplenili 12 modernih topov, ki so jih Srbi zakopali. Za našo bojno črto so prijeli zadnje dni nad 1000 razkropljenih Srbov.

Armada generala Todorova je vzela v Macedoniji kraja Doiran in Gevgeli. Na macedonski zemlji se ne nahaja v svobodi noben Anglež in Francoz. V teh bojih sta bili ugonobljeni skoraj dve angleški diviziji.

Vrhovno vojno vodstvo.

Vprašanja in odgovori.

Janez Goričnik — Studenčice. Iste pritožbe se čujejo tudi drugod. Morda je bil naslov na Vaših pismih pomanjkljiv. Sicer pa poskusite poizvedeti še potom Rdečega križa na Dunaju. Naslov: Auskunfts-bureau der öster. Gesellschaft vom Roten Kreuze in Wien VI. B. Dreihufeisengasse 4. (Kriegsschule).

Č. g. A. Kr. — župnik. V št. 45. »Domoljuba« smo med vprašanji navedli določbo o vzdrževalnih podporah, kakor je bila objavljena v drugih listih. V objavah so citirali postavo ddo. 26. dec. 1912, šte. 237 državnega zakonika.

Marija Kramar — Bruckhausen (Porenje). Pri izžrebanih številkah je imenovanih po pet ali več preddobitkov ali zadboditkov. To je tako umevati: Recimo, da bi bila izžrebana št. 110. Pet predboditkov bi imele številke 105, 106, 107, 108 in 109. Pet zadboditkov pa št. 111, 112, 113, 114 in 115.

M. W. — Blagovica: Obrnite se na naslov: Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani. »Zadružna zveza«.

M. K. — Renke: V te stvari uredništvo ne more posegati. Vsakdo si lahko išče v tej zadevi pomoči pri okrajnem glavarstvu, če se mu zdi vredno.

Št. P. — Ponikve (Videm): Pred postavo smo seveda vsi enaki. V posameznih slučajih pa more županstvo glede porazdelitve ukreniti po razmerah. — Da bi si-roti oprostili, je malo upanja. Prošnjo z vsemi podatki pa lahko napravite.

M. J. Jesenice-Fužine. Pritožb, da od ujetnikov na Ruskem ni več dobiti glasu, je čedalje več. Morda bi kazalo brzojaviti, ako veste natančen naslov. Kaj pa, če bi

poslali na njegov naslov brzojavnim potom nekaj denarja. Kako — je pojasnjeno med vprašanji v »Domoljubu« št. 48.

J. M. — Dob pri Piberku. V tej zadevi velja besedilo pogodbe. Kakor ste se pogodili, tako Vam bodo plačali. Če nimate ničesar v roki, se bo treba obrniti na poveljstvo, ki skrbuje tabarišce ujetnikov.

Listnica uredništva. Za to številko je marsikaj došlo prepozno. Prosimo, da se vpošteva zamuda pri cenzuri. — Ako dobi uredništvo pismo šele v torek dopoldne, je za številko, ki se ta dan dogotovi, že prepozno. Sprejeti je mogoče v takem slučaju samo kaj malega in zelo nujnega.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 7. dec.: 25, 33, 64, 37, 86.

Linc, 11. dec.: 84, 4, 40, 30, 54.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobro in živo gasilo si lahko vsak sam priredi z minimalnimi stroški. V kraljevi so snovi za nanaas, jabčičnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, višnjevec. Ta pijača se lahko joleti z različno hladno, poznati pa vroča mesto rumna in zganja. Skaati so ne more. Snovi z natančnim inviditom stanejo K 4-60 franko po povzetju. Na 5 takih porcij dodam eno poprovo. Za gospodarstva, tovarne, delavce in neprecenljivo vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in ne upijani, vsled česar ne zgube nič na svoji delazmožnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 641, Morava.

2509

Zahvala.

Za vse izkazano sočutje povodom prebridke izgube naše dobre, iz srca ljubljene soproge in mamice, sestre, svakinje in tete, gospe

Pavle DERNIČ roj. Pantar
soproga posestnika, tovarnarja in župana na Lancovem

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo pokojnice k večnemu počitku, izrekamo tem potom čast duhovščini, pred. g. l. Piber, poslanec, blag. g. okr. glavarju Župniku, onj. gg. uradnikom in učiteljstvu, spoštovanim meščanom, sorodnikom, prijateljem, občinskemu zastopstvu in sploh vsem udeležencem pogreba, našo iskreno zahvalo.

Lancovo pri Radoljci, 13. dec. 1915.

2676

Žalujoci ostali.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezninego jo zdravit.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronkijev. ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno oledča naduho.
4. Skrofuzni ofroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v vseh lekarnah K. U.

Schicht-Perilo — Vojno-Perilo

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ur ali preko noči s pralnim praškom »Ženska hvala«. Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljše Schichtovo milo znamka »Jelen« — je še potrebno, da se dobi najlepše perilo.

Prihrani delo čas, denar in milo.

Ominol je najboljšo sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsod!

Dobre knjige.

ZA BOŽIČNA DARILA
primerne knjige:

Roža sveta. (Haggard.) Povest iz dobe tretje križarske vojske. 2 K 80 v., vezano 3 K 90 v.

Ta roman je poln življenja in presredujočih prizorov; odigrava se v času, ko preмага slavni sultan Saladin križarsko vojsko.

Skoki pustinja in puščavo. (Sienkiewicz.) Roman iz Mahdijevih časov. 2 K 80 v., vezano 3 K 90 v.

Sloveči pisatelj nas s tem romanom popelje v Saharo in njeno divno grozoto. Povest je silno poučna in zanimiva.

Dekle z biseri. (Haggard.) Povest iz Nerovne dobe. 2 K 20 v., vezano 3 K 20 v.

Roman, ki vsled svojih interesantnih prizorov in zgodbe dveh v boj krščanstva s poganstvom zapletenih oseb ohranja bralčovo pozornost do konca.

Iz dnevnika malega poredneža. (Dolžan.) Povest za zabavo. 1 K 40 v., vezano 2 K 30 v.

Povest hudomušnega otroškega življenja, ki se je vsled svoje ljubkosti splošno priljubila.

Zadnja kmečka vojska. (Šenoa.) Zgodovinska povest iz leta 1573. 1 K 60 v., vezano 2 K 60 v.

Edini zgodovinski roman Jugoslovancev o boju slovenskih in hrvaških kmetov zoper grajsko tlačanstvo.

Malo življenje. (Detela.) Povest. 1 K, vezano 1 K 90 v.

Detelove povesti iz domačega življenja spadajo vsled svoje šegavosti med najbolj prikupljive v slovenskem slovu.

SKRIVALNICA.

Kie je gospodinja?

Fellerjeve želodec krepčujoče, lagodno odvajajoče rabarbara kroglice z zn.

„Elza-Kroglice“

odstranijo zaprtje.

6 škatljice poštne prosto 4 K 40 v. Lekarar E. V. Feller, Stubica, Elzatr. št. 16 (Hrvaška).
Cez 100.000 zahvalnih pism.

IZJAVA.

Podpisana obžalujem besede, ki sem jih izrekla zoper Marijo Mali iz Kanderš, ter izjavljam, da je vse to izmišljeno in neresnično; zato se ji zahvaljujem, da mi je odpustila in od nadaljne tožbe odstopila.

Kanderše, 28. novembra 1915.

2652

Marija Jerman.

Krepkega

2668

■ dimnikarskega učenca ■

poštenih starišev sprejme takoj

An'on Urbas, dimnikarski mojster, Cerknica.

Usnar in trgovec

2667

FR. BABNIK, Sela pri Pancah,

naznanja, da ne sprejme v delo nobene zasebne kože v stroj, ker ima preveč vojaških naročil, pač prevzame še vedno kože v nakup.

Za trgovino z mešanim blagom se išče krepkega dečka kot

učenca

Ponudbe naj se pošiljajo na firmo S. Jenko
in br. v Podgradu, Istra. 2653

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“
Prednosti: kroglični tek, biserni ubod (Perlstich). Pouk o vezenju in kranju brezplačno v hiši.
Edina tovar, zaloga šivalnih strojev

Josip Petelin
Ljubljana

blizu franč. mostu, 3. hiša za vodo.

10letna garancija.

Krepak deček

iz poštene družine se sprejme kot učenec takoj pri špecerijski trdki Ferd. Hlebš, Kranj. 2677

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

Lastna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

Št. 600 Žepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	K 8-40
„ 410 Nikel.-anker Roskopf ura	„ 4-10
„ 705 Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče	„ 5-90
„ 719 Srebrna rem. ura	„ 7-80
„ 720 Srebrna cylinder rem. ura	„ 9-70
„ 1450 Bela kovinasta verižica	„ 2-80
„ nikelnasta	„ 1- -
„ 916 Srebrna verižica	„ 3-20
„ 89 Double zlata verižica	„ 5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, narizna orodja, daljnogleda itd.

v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami

kateroga zahtevajte zastoj in pošilne prostega.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švici

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Proti okuženju

se je treba sedaj še posebno varovati, ker nastopajo vsakojake nalezljive bolezni, kot škriaticna, koxe, osepnice, kuleza, legar. — Vsi tedaj

naj se uporabljaj

povsod, kjer se take bolezni širijo, dobro razkuževalno sredstvo, katero naj bode v zalogi v vsakem gospodinjstvu. Najboljše razkuževalno sredstvo sedanosti je plazom raziskovanj prof. Löffler, Liebreich, Proskauer, di Vesica, Vas, Pfeifer, Vertan, Pertik i. dr. nedvomno

LYSOFORM

ki je brez duha, nestrupen in cenen in se ga dobi v vsaki lekarni in drožeriji za ceno 90 vin. za izvirno steklenico (zelenca stekla). Učinek Lysoforma je točen in zanesljiv, vsled česar ga zdravniki priporočajo za razkuževanje boln. postelj, za ispiranje ran, oteklin, irrigatorjev in za protiseptične obveze. 1465

Lysoformovo milo

je fino toaletno milo, ki vsebuje Lysoform in učinkuje protiseptično. Uporablja se lahko tudi pri najbolj občutljivi koži, celo pri otrocih. Stori kožo mehko in prožno in razširja jako dober duh. Zadostuje enkratni pokus in bodeče znanje vedno uporabljati to izvirno milo, ki je drago le na videz, pri uporabi pa zdrži dolgo časa. Cena milu znaša K 1.20.

Lysoform s poprovo meto

je močno protiseptična ustna voda, ki odstranja slab duh in beli zobe in tih varuje. Uporablja se tudi lahko pri katarah vratu, kašlju in nahodu za grgranje po zdravniškem navodilu. Zadošča par kapljic na kupico vode. Izvirna steklenica stane 1 krono 60 vin., na prodaj v vsaki lekarni in drožeriji. — Zanimivo knjigo pod naslovom „Zdravje in razkuževanje“ pošlje zastoj in poštne prosto

Kemik Hubmann,

referent Lysoformwerke, Dunaj XX., Petraschgasse 4.

Vaš lastni dobiček

je, ako naročite plateno blago pri strogo solidni tvrdki **Josipine Taufmann**, tkalnica platna v Nachodu, (Češko). Razpošiljam ostanke le tako dolgo, dokler je kaj zaloge in sicer 30 m dobro sort. ostankov v flaneli, barhentu, cefiru, postelj. perilu i. t. d. za K 30. V najboljši kakovosti K 36. — Bombaževina se je v ceni podražila za 300% in gre še vedno višje. Novega blaga ni mogoče zgovoriti, ker je vlada vso razpoložljivo blago zaplenila. Zatorej naročite takoj, ker blago bo še veliko dražje. Vzorci se letos ne razpošiljajo. 2507 (4)

60.000 KRON

znaša glavni dobiček srečk »Avstrijskega rdečega križa«, kojih prihodnje žrebanje se vrši dne 2. januarja 1916! — Zahtevajte prospekt! — Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana. 2635

1 steklenica 20 dinarjev. Naročila po povzetju.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. živil. in rentne, nezd. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-76
V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička . . . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje veljavne hiroti za vojno zavarovanje, naj se v lastno karist obrso do gori imenovane podružnice.

Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zas'opniki se sprejmejo po najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

Lepa božična darila!

== Nova ==

priloga

k ceniku s koledarjem za leto 1916

je tudi po pošti zastoj. Izbrano je le temu času primerno blago trpežno in koristno. Hitro naročite.

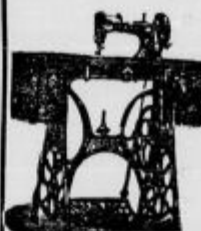
Vijudno vabim

Prstansrebrn „Svetovna vojna“ z ru-dečim križem lepo emajliran K 2.30.

F. Čuden,
Prešernova ulica št. 1
v Ljubljani.

Delničar tovarn ur „Union-Horlogère“.

Priporočamo cenje-nemu občinstvu edino domačo tvrdko

IGN. VOK

špeciialna trgovina šivalnih strojev in koles.

Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokih od strokovnjakov priznana najboljša šivalne stroje v Evropi in to so »PFAFF« v veliki izbiri in zalogi. 1830

10letna pismena garancija!

Pouk o vezenju vsak čas brezplačno. Pridni posredovalci se iščejo.

Stanje vlog čez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritrilje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

izborna se je obneslo za vojake v vojski in
sploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihču, tafsenci,
prsti, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capaci
compos.

Nadomestilo
Sidro-Pain-Expeller.

Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, I., Elizabetna cesta 6.

Dnevno raspošiljanje.

SUKHO PERILO OBLEKE ČEVLJE OSTANKE

In razno blago pošilja po najnižjih cenah
Jugoslovanska razpošiljalna

**R. STERMECKI v Celju štev. 305,
Štajersko.**

Zahtevajte zastoj cenik s slikami čez ti-
soče stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nem-
čije in Balkana treba denar naprej poslati.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI
PORODNIŠNICA.

LJUBLJANA KOMENSKEGA ULICA 4
SE PZDRAVNIK PR. MARJ. DR. FR. DERGANČ

5 vinarjev

stane dopisnica, potem katere
izvolite zahtevati moj glavni cen-
nik s 4000 slikami, obsegajoč
bogato izbero pripravnih pred-
metov za vsakdanjo rabo in da-
rila; cenik se pošlje vsakomur
zastonj in poštne prosto.

Prva tovarna ur JAN KONRAD,
c. in kr. dvorni založnik, Brüx št. 782 (Češko).

Pristne nikeln, žepne ure po 4-20 K, 5— K.
V srebru 8-40 K, 9-50 K. Nikeln. budilka 2-90 K,
ure s kukavico 7-85 K, ure z nihalom 9— K.
Pošilja se po povzetju. - Neugajajoče se za-
menja ali denar nazaj.

Kupi se takoj

po najvišji ceni vsako množino
jesenovega lesa Ia
bodisi okrogel (še stoječ) ali deske.

Orehovega lesa
I., II., in III. vrste, vsake mere.

Domacega kostanjevega lesa,
vsake vrste. Sprejmejo se tudi zastopniki.

Pismene ali ustmene ponudbe prosto vagon je pošil-
ljati tvrdki;

J. Pogačnik, Ljubljana
2469 **Marije Terezije cesta 13 (Kolizej)**

500K

Vam
plačam
ako Va-
ših kurjih oces, brada-
vje in trde kože tekoni
3 dni s korenino brez
bolečin ne odpravi

RIA-BALSAM.
Cena lončku z jamstve-
nina pismom K 1'—, 3
lončki K 2'50, 6 lonč-
kov K 4'60.

Kemeny, Kaschau
(Kassa) I., poštni predal
12 12. Ogrsko.

Proti
protinu, revmi,
ischias, podagrji,
21-čnim bolečinam,
tudi povojnih štra-
pacih je še vsa-
kemu pomagal

Neuradin

Pišite takoj ponj na
Bären-Apotheke
Dunaj, II. Taborstr. 28 K.
Čela doza K 3—
polov. „ K 1'80.
Čez 100 zahvalnic.

Najden denar

2570

pomenja naše najnovejše poročilo o sreč-
kah, vsebujoče srečkovno skupino štev. 5
na 50 mesečnih obrokov po samo 3 krome
z glavnimi dobitki

180.000 kron.

Poročilo se pošilja brezplačno.

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Kuverte s firmo,
- - pisma, - -
- račune itd -
izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Kava
50% ceneje!

Ameriška štedilna kava,
lepo dišeča, izdatna in
stojljiva. 5 kg vreča za po-
skušnjo K 12'— post. prosto
po povzetju. Pol kilograma
prvovrstnega finega čaja za
K 2'40 tudi 50 kom. razl.
lepih razglednic pošilja za K
A. Schapira št. 473,
Izvoz kave iz Čad.,
TISZABOGDANY,
Ungaru.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega.
Zunanjim vlagateljem so za pošil-

5%

ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.
Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

I. predsednik: Andrej Kalan, prefat in stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

III. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Fran Borštnik,** c. kr. profesor v p. v Ljubljani; **Ignacij Zaplotnik,** katehet v Ljubljani; **Ivan Dolenc,** c. kr. profesor v Ljubljani; **dr. Jožef Gruden,** stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Koblar,** dekan v Kranju; **dr. Jakob Mohorič,** odvetniški kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Papež,** odvetnik v Ljubljani; **B. Remec,** ravnatelj trg. šole v Ljubljani; **Anton Sušnik,** c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer,** odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušeničnik,** prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič,** c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržiž, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Cadež,** katehet v Lju-
bljani; **Ivan Mlakar,** profesor v Ljubljani; **K. Gruber,** c. kr. šn. rač. official v Ljubljani; **Avguštin Zajc,** c. kr.
rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Vsaka mati

lahko da vsak dan svojim otrokom z malo denarja in malim
trudom narejeni, redilni in slastni

Oetkerjev puding

iz dr. Oetkerjevega praška za puding, cena 20 vinarjev.

Prava radost je, gledati otroke, kako tak puding pojedjo do zad-
njega ostanka, pa naj bodo otroci katerekoli starosti. — Za
otroke ni nobenega bolj redilnega hranila.